

О. І. Бондарчук, Л. М. Карамушка, О. В. Брюховецька. Київ : Педагогічна думка, 2012. 144 с.

8. Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, ступінь доктора філософії, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/26.06.2024/015-Profesiyna.osvita-doktor.filosofiyi-924.vid.26.06.2024.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-427-9-6>

АКТУАЛЬНІ ШЛЯХИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПРИМНОЖЕННЯ НАУКОВОГО КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ

В'юник О. В.

*кандидат економічних наук, професор,
доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна*

Реалії сьогодення характеризуються низкою викликів у сфері формування й використання вітчизняного наукового кадрового потенціалу, що зумовлені загальною фінансово-економічною нестабільністю в державі, негативними наслідками воєнного стану, виїздом кваліфікованих науковців за кордон, низьким рівнем фінансування наукової сфери й оплати праці науковців, задіяних у виконанні наукових досліджень тощо. Все це призводить до зменшення кількості виконавців наукових досліджень і розробок, зниження їх мотивації, певної стагнації у науковій сфері загалом.

З огляду на поточні й перспективні потреби, підготовка фахівців вищої кваліфікації має бути комплексною та багаторівневою, орієнтуватися як на особистісне зростання, так і на усвідомлення відповідальності перед суспільством, розширення змістового наповнення наукових знань інноваційними підходами, всебічне застосування новітніх інформаційно-комунікативних технологій [2].

Задля поліпшення якості виконання наукових досліджень важливими є наявність ґрунтового інформаційно-аналітичного забезпечення (статистичної та експериментальної бази), а також володіння й доцільне використання науковцями відповідних методів і прийомів аналізу залежно від галузі наукового дослідження

(наприклад, для економічного напрямку, це можуть бути SWOT-аналіз, моніторинг стану досліджуваного об'єкта, контент-аналіз, івент-аналіз, констатувальний аналіз, експертний аналіз тощо) [3].

Для розвинених держав світу притаманне прагнення до розвитку інтелектуального потенціалу для потреб інноваційного економічного зростання на основі адаптації до запитів глобалізованого ринку інтелектуальної праці, формування сучасного покоління науковців і дослідників, які володіють фундаментальними знаннями з огляду на світовий рівень і тенденції. При цьому, глобалізаційні процеси потребують трансформації освітньої сфери, зокрема, щодо підготовки наукових кадрів [1].

До ключових шляхів збереження й примноження наукового кадрового потенціалу України в умовах сучасних реалій вважаємо за доцільне віднести наступні:

- всебічне сприяння створенню умов для провадження науково-дослідної діяльності шляхом розвитку інноваційної інфраструктури, розбудови взаємодії під час формування ключових напрямів наукових досліджень, їх виконання й впровадження у практичну діяльність між державними інституціями, бізнес-структурами, представниками освітянського й наукового середовища, міжнародними партнерами та іншими зацікавленими суб'єктами;

- оптимізація фінансового забезпечення виконання наукових досліджень та розробок як за рахунок державних програм, так і приватних інвестиційних коштів (вітчизняних та іноземних);

- подальше сприяння зовнішній академічній мобільності науковців на базі кращих науково-дослідних установ міжнародного рівня, посилення інтернаціоналізації наукової та освітньої діяльності, активізація участі у міжнародних проектах, долучення до грантів і програм;

- заохочення внутрішньої академічної мобільності представників наукових та освітніх установ задля обміну провідним досвідом, виконання спільних наукових досліджень, налагодження стійких партнерських зв'язків;

- удосконалення політики стимулювання інноваційної активності та розвитку стартап-ініціатив із залученням наукової й освітньої спільноти;

- покращення політики захисту прав інтелектуальної власності вітчизняних науковців та освітян;

- розвиток навичок застосування найбільш прогресивних цифрових додатків та інструментів, навчання загальним принципам цифрової грамотності, раціонального застосування засобів штучного інтелекту;

- активізація політики популяризації вітчизняних наукових здобутків як в межах країни, так і за кордоном;

- активне і справедливе застосування засобів стимулювання й мотивування науковців та освітян, зокрема, за високі здобутки у науковій сфері;
- підтримка молодих науковців, створення умов для їх зацікавленості у продовженні наукових досліджень;
- сприяння посиленню якості та практичної орієнтованості наукових досліджень і розробок, їх орієнтованості на вирішення найбільш нагальних і суспільно значущих проблем і задач;
- акцентування уваги наукової спільноти на важливості врахування під час проведення наукових досліджень їх спрямованості на досягнення цілей сталого розвитку, включаючи економічні, соціальні та екологічні пріоритети;
- підвищення рівня соціального захисту, подальший розвиток соціальної справедливості в процесі реалізації кадрової політики наукових та освітніх установ.

Література:

1. Вавіліна Н.І. Підготовка наукових кадрів як основа формування інтелектуального капіталу країни. *Наука, технології, інновації*. 2019. № 4. С. 16–27.
2. Дудка Т. Підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації: реалії воєнного часу та перспективи повоєнної відбудови України. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2024. Вип. 26. С. 54–57.
3. Ростока М. Інформаційно-аналітичний супровід підготовки наукових кадрів: трансдисциплінарний підхід. *Імідж сучасного педагога*. 2022. № 1. С. 31–36.